

jim prijateljsko odzdravi; hkrati pa pretrese vile strah, kajti spoznale so na kraljici, da se je moralo dogoditi nekaj nenavadnega v njihovem kraljestvu. Vse nestrpno pričakujejo kraljičinega ukaza. Zdajci se vzpne kraljica s sedeža in jim pravi glasno in z maščevalnim pogledom: »Naš sveti kraj je danes oskrunila človeška noga, zato je nesrečnejša namenjena smrt.« Nato pokaže kraljica kraj, kjer je ležal in spal utrjeni mladi logar. Vile odhite na označeno mesto, kjer zagledajo spečega lepega mladeniča. Smili se jim, ker bo moral umreti, ali pomoči ni. Zdaj se tudi vila kraljica približa mladeniču in ga ukaže pahniti v bližnji prepad. V tem hipu pohiti vila Spominčica h kraljici, pade pred njo na kolena in jo prosi z milim, prosečim in v srce segajočim glasom: »Draga kraljica, prosim te, pusti mladeniča, ne daj ga ugonobiti! Jaz bi vedno žalovala za njim.« Vila kraljica jo ježno pogleda in veli: »Nisem si mislila, da boš prav ti, Spominčica, postala izdajalka. Toda naj bo. Dvoje ti je na razpolago. Odloči se za mladeniča in zapusti naše kraljestvo, ali pusti mladeniča in ostani pri nas!« Tedaj vstane vila Spominčica, pogleda kraljico in ostale vile tovarišice z lepimi in dobrotljivimi očmi ter reče: »Hočem mladeniča in zapuščam vaše kraljestvo,« nakar pohiti k njemu. V zboru vil se začuje rahlo šepetanje, vila kraljica pa se vzdigne in izreče: »Prekleta bodi na veke, izdajalka našega kraljestva!« V tem trenutku grozno zabobni in odmevi se začujejo od vseh skal naokrog. Vile pa izginejo v mesečini.

Zdaj se zbudi mladi logar. Prestrašen se ozira okoli. Začuden gleda lepo deklico, ki se pripogiba k njemu. Vpraša jo, kjé je. Ona mu odgovori, da naj se nič ne boji, saj čuva nad njim vila Spominčica. Tedaj vstane mladi logar in vpraša deklico, je li ona tista mladenka, ki jo je videl v sanjah in ki ga je rešila smrti v prepadu. Deklica mu razloži, kako jo je kraljica preklela zaradi njega in da je morala zapustiti njeno kraljestvo. Srečen in vesel objame svojo rešiteljico in jo pelje kot nevesto v dolino.

Usoda jima je bila mila in ju je varovala pred vilinim prekletstvom, ker večkrat obiščeta tudi grobove umrlih vil planink, na katerih so vzevale planinske cvetke: planike, encijan in rododendron.

Leopold Paljk

Najprej »štalica« — potem kravica

»Le vkup, le vkup, rejci domačih kuncev! Jože, Tonče, Miha, Peter! Saj smo se zmenili, da napravimo danes hlevček za domače kunce. Brez primernih hlevčkov ne boste mogli uspešno gojiti kuncev. To nikakor ne gre, da bi jih še nadalje redili v hlevih za govejo živino in listnjakih. Naš Peter ima z rejo kuncev v hlevu kaj žalostne izkušnje. Le vprašajte ga, naj vam pove, če ni res!«

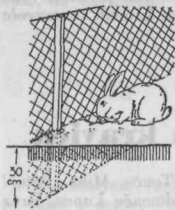
»Res je. Kar nič me ni volja še nadalje rediti kunce. Spomladi mi je Osladkarjev Gašper prodal za dva kovača brejo samico, ki sem jo spustil v listnjak, kjer si je v listju uredila gnezdo. Imela je osem mladičev. A že tretji dan sta zmanjkala dva; četrti dan pa so bili samo še trije v gnezdu. Kaj menite, kdo jih je požrl?«

»Podgana.«

»Res je. Zato sem samico in ostale tri mladiče z gnezdom vred odnesel v zaboj ter jih pokril, da jih ni mogla podgana odnesti,« pove Peter in še nadaljuje: »Ko so mladiči nekoliko odrasli, sem jih spustil, da so pristo tekali po hlevu. Pa kaj, ko mi je krava vse pohodila.«

»Zato pa pravim, Peter: Najprej 'štalica' — potem kravica. Najprej hlevček — potem šele kunci. V hlevček za kunce ne more podgana, še manj pa krava ali vol. Samica si bo v njem lepo uredila gnezdo, skotila mladiče ter jih tudi odgojila, da jih boš vesel. In prav zato vam hočem danes pokazati, kakšen bodi hlevček za domače kunce. Za hlevček ni niti treba šteti dosti denarcev. Mi ga bomo napravili prav poceni. Pri trgovcu dobimo že za nekaj dinarjev večji zaboj, ki ga na lahek način preuredimo za kunčnico. Kako velik naj bo hlevček, zavisi od kunčje pasme, ki jo nameravamo gojiti. Vi tudi že veste, da niso vsi kunci enake barve, pa tudi ne enako težki. Imamo namreč prav velike in težke kunce, ki jim pravimo orjaki. Sem spadajo belgijski in beli orjak ter francoski in nemški ovnač. Dalje imamo srednje težke pasme, h katerim prištevamo med drugimi belega in modrega dunajčana, srebrece, havance ter angorce, in pritlikave pasme, kot je n. pr. hermelin. Na letošnjem ljubljanskem velesejmu so bili razstavljeni kunci vseh tu naštetih pasem. Za orjake je treba napraviti mnogo večje hlevčke kot za pritlikave hermeline. Ker pa zahtevajo orjaki posebno nego in dosti hrane, jih začetnikom ne priporočam. Večje uspehe boste dosegli z rejo kuncev malih, oziroma srednje težkih pasem, n. pr. srebrecev, dunajčanov ali pa hermelinov, ki so najmanjša pasma izmed vseh kuncev. Zlasti hermelini so zelo prijetne in ljubeznive živalce. Tudi angorci niso za vas, ker zahtevajo še prav posebno nego. Vsak teden jih moramo česati, če hočemo, da nam dajo prvovrstno volno. Za srednje težke pasme naj bo hlevček vsaj 80 cm dolg, 80 cm širok ter 60 cm visok, za pritlikavčke pa zadostuje 60 cm dolg, 40—50 cm širok ter 40—45 cm visok hlevček. Vsekakor je boljša večja ko premajhna kunčnica. Čim več prostora imajo kunci, tem lepše se razvijajo.«

»Ali gojimo lahko kunce tudi na prostem, brez hlevčkov?« vpraša radovedno Peter.

Žično mrežo poglobimo
30 cm v zemljo

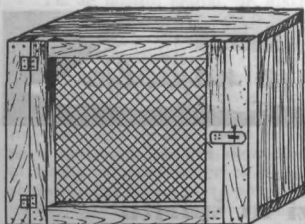
»Seveda! Na prostem se še najboljše počutijo. Treba je samo prostor ograditi z žično mrežo, da živalce ne pobegnejo. Ker pa izkopljejo kunci v zemljo tudi rove, moramo poglobiti mrežo vsaj 30 cm globoko v zemljo. Najboljše pa bo, da jim postavimo lesen hlevček na zavarovan kraj na prostem. Ako pa to ni mogoče, postavimo kunčnico v hlev ali pa pod kakšno šupo. Na prostem stoječe hlevčke je treba namreč zavarovati pred dežjem in snegom.«

»Zdaj pa brž na delo! Zaboj že imamo. Najprej mu odbijemo pokrov. Ob obeh straneh odprtine pritrdimo 5—8 cm široki deski. Nanje pribijemo s šarnirji okvir s pocinkano žično mrežo, pritrjeno na notranji strani. Okvir je lahko tolikšen kot odprtina. Lahko pa zamrežimo le polovico kletke, medtem ko drugo polovico zapremo z lesenimi vratci, ki jih pritrdimo s šarnirji na stransko leseno letev. (Na sliki vse to natančno vidite!) Namesto šarnirjev lahko vzamete koščke usnja, ki jih z žeblički pritrdite na les. V sredini vratec napravite 2—3 luknje za zrak. Lesena vrata naj imajo zlasti hlevčki na prostem. Kunčnice v hlevih ali pod šupo pa imajo lahko vso prednjo steno zamreženo.«

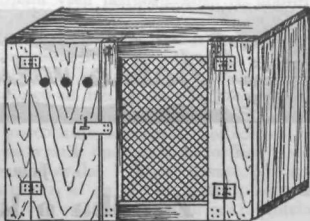
»Zakaj pa to?«

»Živalce se v slabem deževnem ali vetrovnem vremenu lahko skrijejo za leseno steno.«

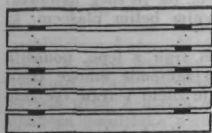
»Razumemo! Hlevček je zdaj narejen.«

Kunčji hlevček — ves zamrežen

Kunčji hlevček — delno zamrežen

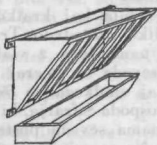
Premično dno iz letev

»Še ne. V takšnem hlevčku bi na dnu zastajala nesnaga in živalce bi v nesnažnem hlevčku prej ali slej obolele. To preprečimo na ta način, da odbijemo še spodnjo stranico, ki nam zdaj služi za dno; namesto te pa pritrdimo dno iz 5–7 cm širokih letev, ki so pritrjene 1 cm druga od druge, da se skozi odprtine nesnaga lahko odteka na tla. Hlevček postavimo nato na štiri stebričke ali pa na primerno stojalo. V takšnem hlevčku bodo živalce kaj dobro uspevale. V

vsako kletko denemo le eno odraslo samico ali pa samca. Kdor redi več kuncev, si lahko uredi hlevček z več kletkami, in sicer drugo nad drugo, kot kaže slika. V tem primeru pa mora imeti vsaka kletka dvojno dno; eno iz letvic, drugo poševno dno pa mora biti prekrito s strešno lepenko ali pa s pločevino, da se nesnaga lahko odceja in ne onesaži kuncev v spodnjih kletkah.«

Kunčji hlevček s šestimi kletkami

Jasli in koritce za mehko krmo

»Zdaj vidite, otroci, kakšen mora biti hlevček za domače kunce. Hlevček opremimo nato še z jaslami, kamor polagamo sveže zelenje in seno, s koritcem za mehko krmo ter s posodico za vodo, ki je lahko lončena ali iz cementa. Jasli zbijemo iz lesenih letvic, kot kaže slika. Radoveden sem, kdo izmed vas bo prvi napravil takšno kunčnico. Zelo me bo veselilo, ako mi bo sporočil.«